

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 94 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w brzmieniu obowiązującym do dnia 19 lipca 2011 r., jest niezgodny z art. 32 ust. 1 konstytucji. W pozostałym zakresie Trybunał umorzył postępowanie ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

Sprawa dotyczyła konstytucyjności przepisu ustalającego pięcioletni termin przedawnienia roszczeń z tytułu nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne, w sytuacji gdy roszczenia ZUS względem płatnika składek przedawniają się po upływie 10 lat. Kwestionowany przepis prowadził do braku symetrii w reżimie ochrony interesów ZUS oraz płatników składek na ubezpieczenie zdrowotne. Został on uchylony na mocy art. 3 ustawy z 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i niektórych innych ustaw, przez co z dniem 20 lipca 2011 r. utracił formalnie moc obowiązującą. Uchylenie art. 94 ust. 2 ustawy o świadczeniach ustawą nowelizującą nie znajduje jednak zastosowania do składek opłaconych przed 20 lipca 2011 r. Stąd też pomimo formalnej derogacji przepis ten nadal znajduje zastosowanie do stanu faktycznego w sprawie toczącej się przed sądem pytającym i z tej racji może być przedmiotem kontroli merytorycznej, co do jego zgodności z konstytucją.

Trybunał ustalił, że w systemie ubezpieczenia zdrowotnego, w zakresie odnoszącym się do nienależnie opłaconych składek - ZUS i płatnik (ubezpieczony) mają wspólną cechę istotną: są stronami stosunku ubezpieczenia społecznego rozliczającymi wzajemne należności. Art. 94 ust. 2 ustawy o świadczeniach, powodując brak symetrii między terminami przedawnienia roszczeń ZUS oraz płatników składek na ubezpieczenie zdrowotne prowadzi do nierównego traktowania podmiotów podobnych. To zróżnicowanie terminów dochodzenia wzajemnych należności między ZUS a płatnikami składek z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego nie pozostaje przy tym w racjonalnym związku z celem i treścią analizowanej regulacji. W konstytucji brak jest bowiem wartości czy norm konstytucyjnych, które uzasadniałyby odmienne traktowanie w analizowanym przypadku płatników składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz organu rentowego. W konsekwencji kwestionowany przepis bezzasadnie sprzeciwia się zakazowi nierównego traktowania płatników składek na ubezpieczenie zdrowotne względem ZUS. Powyższy przepis Trybunał uznał za niezgodny z art. 32 ust. 1 konstytucji również z tego względu, że brak jest w nim rozwiązania umożliwiającego zawieszenie biegu terminu dochodzenia od ZUS nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne. Ta luka powoduje bowiem nieuzasadniony na gruncie ustawy zasadniczej brak symetrii w unormowaniu sytuacji prawnej ZUS oraz płatnika składek na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie dopuszczalności zawieszenia oraz przerywania biegu przedawnienia roszczeń z tytułu nienależnie opłaconych składek.

Trybunał wskazał, że wraz z ogłoszeniem wyroku Trybunału art. 94 ust. 2 ustawy o świadczeniach nie będzie mógł stanowić postawy rozstrzygnięcia ani w sprawie zawisłej przed sądem pytającym, ani w innych sprawach dotyczących podobnych sytuacji prawnych. Sąd pytający będzie zobowiązany rozstrzygnąć kwestie zwrotu nienależnie opłaconych składek nie w oparciu o pięcioletni termin przedawnienia, lecz w oparciu o termin dziesięcioletni. Istotną datą dla obliczenia upływu tego terminu przedawnienia roszczeń z tytułu nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne będzie 20 lipca 2011 r., a więc dzień wejścia w życie ustawy nowelizującej. Zwrotowi podlegać będą bowiem wyłącznie te składki, które - biorąc pod uwagę dziesięcioletni okres przedawnienia, nie uległy przedawnieniu przed 20 lipca 2011 r. Ponadto, sądy będą zobowiązane uwzględnić wprowadzone ustawą nowelizującą reguły odnoszące się do zawieszenia oraz przerywania biegu przedawnienia.

Źródło: www.trybunal.gov.pl